

Geautomatiseerd Draaiboek Hoogwater

Beter voorbereid op hoogwater

Bijna tien jaar na het hoogwater van eind oktober 1998 in het stroomgebied van de Overijsselsche Vecht en het Zwarte Water zijn verschillende maatregelen genomen om wateroverlast in de toekomst te beperken of te beheersen. Eén van die maatregelen is het gebruik van het Geautomatiseerd Draaiboek Hoogwater.

TEKST HANNEKE VREUGDENHIL EN
DIANNE LAARMAN-HOOGENDOORN

Tijdens hoogwatersituaties, waarin in korte tijd een chaotische en complexe situatie kan ontstaan, moeten beslissingen worden genomen ten aanzien van de meest wenselijke beheersstrategie en de uit te voeren acties. De provincies Drenthe en Overijssel en de waterschappen Groot Salland, Regge en Dinkel, Reest en Wieden en Velt en Vecht hebben daartoe een gezamenlijk hoogwaterdraaiboek

voor het stroomgebied ontwikkeld. Dit draaiboek is een nuttig en praktisch hulpmiddel bij de beheersing van hoogwatersituaties. In 2007 is dit gezamenlijke hoogwaterdraaiboek vertaald naar een geautomatiseerd draaiboek hoogwater (GDH). De zes waterbeheerders behoren hiermee tot de eerste groep gezamenlijke gebruikers die het draaiboek in operationele situaties zullen inzetten. Gebruik van GDH resulteert in een betere stroomlijning en afstemming van de acties tijdens hoogwater. Voor de deelnemende organisaties is het

aantrekkelijk en eenvoudig geworden om met behulp van het systeem de draaiboekinformatie op peil te houden en tijdig te actualiseren.

Operationeel hulpmiddel

De gebruikers definiëren eenmalig vooraf de draaiboekinformatie: waterstands- en debietmeetpunten, locaties van kunstwerken en dijkvakken, fasering met criteria, acties met verantwoordelijke personen. Daarna worden de benodigde koppelingen gelegd. Wanneer dan hoogwater dreigt is GDH een operationeel hulpmiddel. Actuele waterstanden en debieten worden automatisch ingelezen. Het systeem geeft waarschuwingen en adviezen om op te schalen. Wanneer waterstanden bepaalde criteria overschrijden waarschuwt GDH de verantwoordelijke personen om actie te ondernemen.

Het systeem neemt zelf geen beslissingen. GDH geeft een eenduidig overzicht van gemeten en voorspelde waarden, een overzicht van acties en status daarvan en een overzicht van kritieke punten en de actuele fase. Deze gege-

vens worden gepresenteerd op een kaart, in tabellen en grafieken. Het systeem geeft dus informatie op maat aan beslissers, coördinatiecentra en andere uitvoerenden.

Dynamiek

In mei 2007 is een oefening gehouden met het draaiboek in GDH. Alle deelnemers maakten gebruik van dezelfde informatie in de GDH-database. Ze bevonden zich achter hun eigen computer in de eigen organisatie waarop GDH geïnstalleerd is. Tijdens de oefening mochten de deelnemers contact opnemen (via mail of telefoon) met andere deelnemers.

Het werken volgens het draaiboek heeft door de oefening een goede impuls gekregen.

Oefenen met GDH levert de gebruikers helderheid op in het gebruik van het vastgestelde draaiboek en het geeft de verantwoordelijken een levendig overzicht van wat er bij hoogwater achtereenvolgens en in samenhang moet gebeuren.

Op 11 oktober is een tweede oefening gehouden. Deze oefening heeft voldoende leerpunten opgeleverd om de acties en criteria in het draaiboek te verbeteren. Daarnaast was ook

de aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de gemeenten en de veiligheidsregio zeer waardevol. De afstemming en communicatie tussen de waterbeheerders en de gemeenten en veiligheidsregio's is nog niet optimaal en de vertaling daarvan naar het draaiboek heeft nadere uitwerking.

Op 15 november 2007 organiseerden de GDH-partijen samen met waterschap Rijn en IJssel en Rijkswaterstaat Oost-Nederland een bestuurlijk symposium met de titel: 'Hebben wij de ketens gesmeed?'. De titel verwijst naar de noodzakelijke afstemming en samenwerking tijdens een (dreigende) crisis tussen de genodigde partijen: waterbeheerders, veiligheidsregio's, gemeenten en provincies. Tijdens dit symposium is aandacht geschonken aan relevante ontwikkelingen voor waterbeheerders op het gebied van calamiteitszorg. Hoogwater kent geen grenzen en daarom moeten bestuurders heldere afspraken maken over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden.

De volgende stappen

De zes organisaties kunnen nu de vervolgstap-

pen nemen. Het draaiboek in GDH kan verder geactualiseerd en nader uitgewerkt worden. GDH zal een onmisbaar hulpmiddel gaan vormen tijdens elke (dreigende) hoogwatersituatie. In het oefenbeleid en de oefenplanning dient het daarom een vaste plek te krijgen. Gezamenlijke training en oefening is nodig, maar ook wanneer de organisaties apart oefenen kan het systeem gebruikt worden.

In 2008 wordt het systeem FLIWAS (www.fliwas.eu) opgeleverd, de opvolger van GDH. De waterbeheerders kunnen op termijn eenvoudig overgaan op dit nieuwe systeem, waarin behalve de functionaliteit van GDH nog veel meer operationele mogelijkheden worden geboden. Maar voorlopig hebben ze met de implementatie van GDH een grote stap gemaakt in de voorbereiding op en operationele bestrijding van hoogwater.

*Hanneke Vreugdenhil,
adviesbureau HKV lijn in water
Dianne Laarman-Hoogendoorn,
Provincie Overijssel*